

BIBLIOTEKSPLAN

Lycksele Kommun

Antagen av kommunfullmäktige 2021-04-19 § 36

Innehållsförteckning

INLEDNING	2
Syfte	3
STYRDOKUMENT FÖR BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN	4
Nationella riktlinjer	4
Bibliotekslag (SFS 2013:801)	4
Skollag (SFS 2010:800)	4
Lag (SFS 2009:724) Nationella minoriteter och minoritetsspråk	5
FN:s konvention om barnets rättigheter	5
Kommunala riktlinjer och lokala samarbeten	5
Kommunens vision och mål	5
Vision och värdeord	5
SAMARBETEN	7
Regionala samarbeten	7
V8-biblioteken	7
Regionbibliotek Västerbotten	7
Lokala samarbeten	7
MÅLSÄTTNING PERIODEN 2021-2024	9
Likssjuo: En del av Sápmi	9
Barn och Unga: Från bebisar till unga vuxna	10
Skolbiblioteken	10
Folkbiblioteket	11
Digitalisering	12
Biblioteksrummet – Naturligt från grunden	13
Arrangemang	14
Mediehantering och bestånd	14
Tillgänglighet	15
Uppföljning och utvärdering	15
Nyckeltal	16

Biblioteksplan 2021-2024

INLEDNING

Enligt bibliotekslagen (SFS 2013:801) är alla kommuner skyldiga att ha ett folkbibliotek och enligt skollagen (SFS 2010:800) ska alla skolelever i kommunen ha tillgång till skolbibliotek. Sedan 2014 är biblioteken, enligt bibliotekslagen, skyldiga att upprätta planer för bibliotekens verksamhet. I skrivelsen *Biblioteksplan 2.1* poängterar Kungliga biblioteket att biblioteksplanen ska innefatta all biblioteksverksamhet inom huvudmannens ansvarsområde.¹

Skolbiblioteksverksamheten i Lycksele kommun består av ett skolbibliotek på högstadieskolan, Finnbacksskolan, och ett skolbibliotek på gymnasiet, Tannbergsskolan. Kommunens skolbibliotek tillhör Grundskolan respektive Utbildningscentrum, för vilka Utbildningsnämnden är ansvarig nämnd.

Folkbiblioteksverksamheten i Lycksele kommun består av ett huvudbibliotek, eRUM och en biblioteksbuss. Folkbiblioteket ansvarar för Mediapulsen, kommunens service av boklådor till låg- och mellanstadieskolorna. Denna verksamhet finansieras via Utbildningsnämndens budget. Folkbiblioteket tillhör Kulturenheten som i sin tur ingår i verksamhetsområdet Samhällsbyggnad. Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd.

Folkbiblioteket har bemannade öppettider 38 timmar i veckan över 6 dagar. Utöver detta så har biblioteket Meröppet 50.5 timmar i veckan över 7 dagar. Biblioteksbussen kör 2-3 turer i veckan och återkommer till samma plats var femte vecka. Utöver detta finns eRUM tillgängligt för handledning, rådgivning och kursverksamhet.

Gymnasiebiblioteket på Tannbergsskolan har öppet 38,75 timmar i veckan över 5 dagar. Biblioteket är oftast öppet och bemannat även under loven, med undantag för del av jullov och sommarlov.

Finnbacksskolans bibliotek har öppet 12,5 timmar i veckan. Biblioteket används även som grupprum under skoldagen.

Med begreppet "biblioteken i Lycksele" avses gymnasiebiblioteket, högstadiebiblioteket och folkbiblioteket.

Lycksele kommuns biblioteksplan 2021 - 2024 har utarbetats av medarbetarna i de kommunala biblioteksverksamheterna och är antagen av Kommunfullmäktige 2021-XX-XX.

¹ Kungliga biblioteket (2017). Biblioteksplan 2.1 s.7

Syfte

Biblioteksplanen är ett vägledande dokument som ska säkerställa att biblioteksverksamheten i Lycksele kommun följer och utvecklas i enlighet med lagar och riktlinjer. Revidering av biblioteksplanen sker vart fjärde år och i samarbete mellan alla inblandade parter.

På folkbiblioteket ger biblioteksplanen stöd åt verksamhetsplanen som formuleras årligen. Verksamhetsplanen ska innehålla mätbara och utvärderingsbara mål. Verksamhetsplanen ska också vara ett verktyg i arbetet med att prioritera uppgifter/områden för det kommande året, samt fungera som en översyn hur personalens tid nyttjas. På folkbiblioteket sker en uppföljning av biblioteksplanen årligen, i samband med framtagandet av en ny verksamhetsplan.

Skolbiblioteken kommer under perioden se över sina verksamhetsplaner.

Biblioteksplanens syfte är att

- synliggöra Lycksele kommuns biblioteksverksamhets uppdrag, prioriterade grupper, ansvarsområden och kompetens enligt de riktlinjer och lagar som finns.
- synliggöra redan befintliga och identifiera nya strategiska och prioriterade utvecklingsområden
- visa vad biblioteket kan bidra med för att uppfylla kommunala planer och mål
- förtydliga folkbibliotekets och skolbibliotekens olika uppdrag och utveckla samarbetet

BILD

STYRDOKUMENT FÖR BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN

Nationella riktlinjer

Bibliotekslag (SFS 2013:801)

Bibliotekslagen ålägger alla kommuner att ha folkbibliotek, och sätter ramarna för verksamheten vid landets offentligt finansierade bibliotek.

Biblioteken ska enligt lagen verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade efter användarnas behov.

Biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna, personer som har annat modersmål än svenska samt barn och ungdomar. Det är dessa grupper som åsyftas med "bibliotekets prioriterade grupper".

Folkbiblioteket ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur, framförallt mot barn och ungdomar, för att gynna deras språkutveckling. Utöver detta anger lagen att folkbiblioteken ska verka för att databaserad information görs tillgänglig för alla medborgare, och att medborgare oavsett ålder har förmågan att inhämta och värdera kunskap via digitala medier.

I bibliotekslagen betonas att bibliotek och bibliotekshuvudmän ska samverka med varandra, med det övergripande syftet att ge användare tillgång till landets samlade biblioteksresurser.

Skollag (SFS 2010:800)

Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan ha tillgång till skolbibliotek. Enligt skolinspektionen innebär det att följande krav ska vara uppfyllda:

- eleverna ska ha tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller på rimligt avstånd från skolan som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del i elevernas undervisning för att bidra till att nå målen för utbildningen.
- biblioteket omfattar böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier.
- biblioteket är anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

Lag (SFS 2009:724) Nationella minoriteter och minoritetsspråk

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ger de fem nationella minoriteterna ett grundskydd som bland annat innebär att all offentlig verksamhet har ett särskilt ansvar för att främja minoritetsspråk och skydda och främja de nationella minoriteternas kultur.

FN:s konvention om barnets rättigheter

Från och med januari 2020 är FN:s konvention om barnets rättigheter svensk lag. Barnkonventionen slår fast att barn är individer med egna rättigheter och ger offentlig verksamhet i uppdrag att aktivt aktualisera barnperspektivet i sin verksamhet.

Kommunala riktlinjer och lokala samarbeten

Kommunens vision och mål

Lycksele kommuns vision och mål är formulerade utifrån FN:s Agenda 2030, med 3 fokusområden: God folkhälsa (Individer) Attraktivt (Samhället) och Effektiv organisation (Kommunens interna organisation). Det som är gemensamt för alla mål är att jämställdhetsperspektivet ska vara närvarande i all kommunal verksamhet, från förslag till beslut. Särskilt att beakta för biblioteket är God folkhälsa, där Meningsfull fritid och Livslångt lärande ingår. Biblioteken bidrar till att kommunen uppnår målen när det gäller medborgarnas fritids- och kulturuplevelser samt livslångt lärande.

Vision och värdeord

All verksamhet inom Lycksele kommun ska genomsyras av Det Goda Värdskapet och formulerar kommunens gemensamma värderingar i tre värdeord: medkänsla, tillsammans och drivkraft.

Medkänsla

Alla anställda i Lycksele kommun har deltagit i kompetensutvecklingen *Det goda värdskapet*, där fokus ligger på bemötandet av både kollegor och användare. Via Regionbibliotek Västerbotten har bibliotekspersonal i Västerbotten tagit del av RFSL:s utbildning som syftar till att HBTQ-certifiera verksamheter. Biblioteket kommer att fortsätta att utveckla och arbeta med dessa frågor och hålla dem vid liv för att skapa ett öppet bibliotek där alla känner sig välkomna och sedda.

Tillsammans

Biblioteken i Lycksele arbetar för att användarnas intressen är styrande i verksamheten. Folkbiblioteket lyfter medskapandet och vikten av att skapa förutsättningar för de prioriterade målgrupperna att påverka bibliotekens verksamhetsutveckling, tillgänglighet och utbud.

Drivkraft

Demokrati är den grundläggande drivkraften för biblioteksverksamheten. Biblioteken vill genom omvärldsbevakning bidra med en modern och aktiv biblioteksverksamhet. Folkbiblioteket vill dessutom vara en drivkraft i folkbildningen i kommunen.

BILD

SAMARBETEN

Regionala samarbeten

V8-biblioteken

Biblioteken i Lycksele ingår sedan 2005 i det interkommunala samarbetet V8 – Bibliotekssamverkan i Västerbottens inland.² Samarbetet syftar till att genom samverkan växla upp de resurser respektive kommun avsätter för biblioteksverksamheten. Det möjliggör för V8-biblioteken att erbjuda attraktiva och inspirerande informations- och kulturcentra. Målet med samarbetet är en likvärdig biblioteksverksamhet för alla, med hög servicenivå, tillgänglighet och god standard. Bibliotekskatalog, låneregler och rutiner och webbplats (v8biblioteken.se) är gemensamma för biblioteken och samarbetet styrs av en styrgrupp med representanter från alla åtta kommuner. Genom samarbetet får kommunernas invånare tillgång till ett betydligt större medieutbud, genom att det synliggörs via webbplatsen där låntagare själva kan reservera mediet och hämta på valfritt bibliotek.

Regionbibliotek Västerbotten

Regionbibliotek Västerbotten är en lagstadgad regional verksamhet som har länet som arbetsfält. Regionbiblioteket arbetar för att främja utveckling, samarbete och kvalitet i länets folkbiblioteksverksamheter och har också ett litteratur- och läsfrämjandeuppdrag. Regionen kommer under perioden 2020-2023 undersöka möjligheterna att stärka kommunernas skolbiblioteksverksamhet. Detta genom att hitta nya samarbetsformer och på så sätt bidra till en ökad måluppfyllelse för skolans elever.³

Sjukhusbiblioteket på Lycksele lasarett har Region Västerbotten som huvudman. Samarbetet mellan biblioteken i Lycksele och sjukhusbiblioteket är på en informell nivå där utbyte ibland sker gällande arrangemang och mediehantering.

Lokala samarbeten

Gymnasiebiblioteket och folkbiblioteket utvecklar samarbetet med elever och lärare på SFI och Grundvux för att uppfylla de biblioteksbehov som finns hos målgruppen. Folkbiblioteket söker samarbete med folkhögskolorna, andra vuxenutbildningar, som en del i kommunens arbete med livslångt lärande. Lycksele kommun har som mål att erbjuda medborgarna en meningsfull fritid och vara en del av det livslånga lärandet. Samarbetet mellan biblioteken i Lycksele bidrar till detta.

Folkbiblioteket i Lycksele ser stor vinning i att samarbeta med lokala aktörer som ett sätt att bredda sin verksamhet för att nå ut till de prioriterade målgrupperna. Det är även ett sätt att

² Samarbetet består av biblioteken i Dorotea, Lycksele, Malå, Norsjö, Sorsele, Storuman, Vilhelmina och Åsele.

³ Region Västerbotten (2020). Kulturplan Region Västerbotten 2020-2023, s.52

stötta det lokala kulturlivet samt Lyckseles kulturhistoria. Samarbetet med studieförbunden i Lycksele är viktigt för att främja folkbildning.

BILD

MÅLSÄTTNING PERIODEN 2021-2024

Under nästkommande fyra år vill vi speciellt utveckla vårt arbete inom dessa fyra områden:

- Biblioteksverksamhet för, om och med de nationella minoriteterna och urfolket samer
- Barnkonventionen/Barn och unga
- Digitalisering
- Biblioteksrummet⁴

Lagstiftningen gällande nationella minoriteter skall avspeglas i bibliotekets arbete. Detta är särskilt viktigt då Lycksele är en plats med samisk historia och att Lycksele kommun ingår i det samiska förvaltningsområdet.

Barnkonventionen blev svensk lag 1 januari 2020, och detta bör därför implementeras i biblioteksverksamheterna för att visa på alla barns lika värde och vikten av att barn och unga får utöva sin rätt att påverka.

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken arbeta med digitalisering och minska de digitala kunskapsklyftorna i samhället.

På folkbiblioteket kommer arbetet med ovanstående punkter innebära förändringar i biblioteksrummet. Biblioteken i Lycksele vill arbeta med att göra lokalerna mer tillgängliga.

För att uppnå ovan satta mål är det av stor vikt att kompetensnivå hos personalstyrkan bibehålls eller utvecklas inom samtliga prioriterade områden. Vid nyanställningar ska rekrytering ske utifrån de kompetensbehov som föreligger.

Likssjuo: En del av Sápmi

Mål: Det ska vara tydligt i bibliotekets verksamhet att Lycksele är en del av Sápmi

Samer är förutom en nationell minoritet även ett urfolk med ett starkt folkrättsligt skydd.⁵ Lycksele kommun är en samisk förvaltningskommun med särskilt ansvar för det minoritetspolitiska uppdraget. Urfolket samer har en lång historisk anknytning till området där Lycksele ligger och folkbiblioteket ser därför som sitt ansvar att särskilt lyfta fram biblioteket som en del av Sápmi. Under perioden 2019-2021 håller folkbiblioteket i projektet Urfolk, statligt finansierat via Kulturrådet och Stärkta bibliotek. Projektets syfte är att undersöka metoder som möjliggör en starkt relation mellan folkbiblioteket och den samiska målgruppen genom att utgå från ett urfolksperspektiv.

⁴ Med "biblioteksrummet" menas den fysiska bibliotekslokalen och dess inredning.

⁵ prop 1976/77:80, om insatser för samerna. bet 1976/77:KrU43, med anledning av propositionen 1976/77:80 om insatser för samerna jämte motioner

Prioriteringar under kommande period:

- Stärka samisk identitet och samiska språk, genom att ge plats för samisk kultur som en tydlig och naturlig del av biblioteksrummet.
- Skapa utrymme för samer till ett aktivt medskapande av folkbibliotekets verksamhetsutveckling och utbud.
- Utöka samarbetet med samiska aktörer både i och utanför kommunen.
- Folkbiblioteket ska vara en naturlig mötesplats för samisk litteratur och berättande.
- Fortbilda personalen på biblioteken i Lycksele så att relevant kompetens inom samiska språk, kultur och historia finns i hela personalgruppen. I förlängningen ska detta omfatta alla nationella minoriteter och minoritetsspråk.
- Ta lärdomar från projektet Urfolk och överföra det på arbetet med övriga nationella minoriteter.

Barn och Unga: Från bebisar till unga vuxna

Mål: Biblioteken i Lycksele har ett arbete som genomsyras av barnkonventionen - barn och ungas åsikter ska höras och tas tillvara.

Biblioteken i Lycksele vill utarbeta ett tydligare samarbete där uppdragen för respektive bibliotek framgår. Ett regelbundet och metodiskt samarbete mellan förskolor, skolor och folkbibliotek är viktigt för att främja språk- och läsutveckling. Läsning stärker språkförståelse och fantasi och ger en grund för livslångt lärande. I dagens informationssamhälle är god läsförmåga, läsförståelse och källkritiskt kunnande viktigare än någonsin.

Skolbiblioteken och folkbiblioteket har gemensamma uppgifter i form av att:

- ge alla barn och ungdomar möjlighet till information, kunskap och upplevelser genom böcker, andra medier och digitalt skapande.
- arbeta med läsfrämjande verksamhet och särskilt beakta behoven hos elever/barn med läs- och skrivsvårigheter, funktionsnedsättningar och andra särskilda behov.
- ha ett urval av medier på de nationella minoritetsspråken och i kommunen övrigt förekommande språk.
- ge förutsättningar till litterära aktiviteter och förmedla ett kulturutbud som stimulerar och utvecklar barn och ungdomars språk, känsla, fantasi och kreativitet.
- bistå med verktyg för att barn och unga själva ska kunna lära sig hitta rätt litteratur och information.

Skolbiblioteken

Skolorna i Lycksele har uppdrag att jobba för en likvärdig skola som ser och bygger individen med tidiga insatser i alla åldrar så alla lär sig läsa och utvecklar en god språkförståelse. Skolbibliotekens uppgift är att arbeta nära lärare och elever för att:

- vara tillgängligt och öppet för skolans elever och personal
- vara skolans kunskaps-, medie- och informationscentrum
- ha ett utbud av medier anpassat till skolans och elevernas behov

- främja läsning och läslust
- samverka med lärarna i det pedagogiska arbetet
- vara bemannat med fackutbildad personal

Gymnasiebiblioteket arbetar aktivt med att nå elever med läsnedsättningar och erbjuda dem alternativa sätt att läsa litteratur. Biblioteket erbjuder även, i samarbete med lärarna, elever möjlighet att lära sig mer om hur man orienterar sig i biblioteksrummet samt hur man söker information både digitalt och analogt.

Gymnasiebiblioteket kommer under perioden att jobba särskilt med hbtq-perspektivet.

Finnbacksskolan har elever från åk 7-9. Skolbiblioteket samverkar med lärare och elever i det pedagogiska arbetet.

Målsättningen är att ha ett öppet och tillgängligt skolbibliotek under hela skoldagen.

Idag är skolbiblioteket endast delvis öppet under skoldagen.

Folkbiblioteket

Folkbibliotekens uppgift är att följa barn och barnfamiljer genom uppväxten och att erbjuda någonting för alla åldrar. Folkbiblioteken är en kompletterande resurs för förskolor och skolor för att nå måluppfyllelse. Skolan har därutöver ett eget ansvar att se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek.

Folkbiblioteket har ett särskilt uppdrag gentemot förskolebarnens behov av böcker och andra medier. Folkbiblioteket arbetar nära BVC, familjecentralen och förskolor samt med egen biblioteksverksamhet för att nå barnfamiljerna tidigt.

Med riktade sagostunder på några av de större hemspråken i kommunen vill vi locka nya målgrupper till biblioteket.

Folkbiblioteket bedriver ett läsfrämjandearbete gentemot förskolan samt elever och pedagoger på grundskolan upp till åk. 6. Detta arbete innebär bland annat att skolor bjuds in att besöka biblioteket för att ge alla barn och ungdomar möjlighet att på ett likvärdigt sätt ta del av dess utbud och få information och kunskap om vad biblioteken kan erbjuda i form av fritidsaktiviteter, tillgång till medier för kunskap, information och nöje. Målet är att inspirera fler barn och ungdomar att besöka biblioteket på fritiden. Folkbibliotekets arbete mot skolorna gör att barn som aldrig annars tar sig till biblioteket på fritiden ges en möjlighet att ta del av bibliotekets utbud. För familjer som ännu inte hittat till biblioteket kan barnens klassbesök vara ingången även för de vuxna.

Folkbiblioteket bidrar till skolornas medieförsörjning genom att biblioteksbussen agerar folkbiblioteksfilial för alla byaskolor i kommunen, med besök var femte vecka under läsåret. Mediapulsen är kommunens service för grundskolan, som distribuerar litteratur och andra medier via kommunala internposten.

Barn och unga lär genom lek och skapande. Därför ska de erbjudas aktiviteter som främjar fantasi och skaparlust. Folkbibliotekets barn- och ungdomsavdelning utformas för att främja detta.

Prioriteringar under kommande period:

- formalisera samarbetet mellan för- och grundskolan, gymnasieskolan, skolbiblioteken och folkbiblioteksverksamheten på olika nivåer. Önskemålet är att kunna följa barnen från bebis till tonåren.
- folkbiblioteket ska arbeta med att barnperspektivet får större plats i arbetsgruppen och verksamhetsarbetet i stort.
- följa upp och anpassa verksamheterna så att barnkonventionen efterlevs.
- ett ökat samarbete mellan skolbibliotekarie och lärare med stöd av rektorer och skolchef.
- obligatorisk bibliotekskunskap för alla gymnasieettor.

Digitalisering

Mål: Folkbiblioteket ska vara aktiv i omställningen till ett alltmer digitalt samhälle och möta de digitala informations- och kunskapsbehov som uppstår hos användarna.

Folkbiblioteket ska erbjuda ett basutbud av tekniska och digitala tjänster. Det ska finnas möjlighet att använda exempelvis datorer och surfplattor och de trådlösa nätverken ska vara driftsäkra och lätt åtkomliga i lokalerna. Bibliotekens databaser och e-medier ska vara tillgängliga via internet och det ska finnas publik skanner och skrivare. Genom vidareutbildningar i digital kompetens och framtagandet av en digital förändringsplan vill vi utveckla ett flexibelt arbetssätt och biblioteksrum.

eRUM har i uppdrag att stödja, handleda och inspirera människor till att utveckla sin digitala kunskap. Verksamheten ingår i folkbibliotekets ordinarie verksamhet och är ett verktyg i arbetet att uppfylla bibliotekslagen gällande demokrati, media och informationsteknologi. eRUM erbjuder handledning och problemlösning av användarens digitala enheter samt kurser för att höja den digitala kompetensen både individuellt och tillsammans med andra. DigiComps ramverk, som är vägledande för kursverksamhet och läromaterial, identifierar nyckelkomponenter för digital kompetens, och utgörs av 21 kompetenser inom fem olika områden.⁶

eRUM har ett särskilt fokus på målgrupper som riskerar att hamna i ett digitalt utanförskap. Detta kan gälla till exempel seniorer och nyanlända. eRUM kommer under perioden även att utöka arbetet mot nya målgrupper såsom arbetssökande och personer med

⁶ EU Kommissionen, *DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use*, Luxembourg, 2017. Finns tillgänglig här: [https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC106281/web-digcomp2.1pdf_\(online\).pdf](https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC106281/web-digcomp2.1pdf_(online).pdf)

funktionsnedsättning. Det uppsökande arbetet fortsätter med att erbjuda kursverksamhet hos byar i kommunen, samt till föreningar och organisationer för prioriterade grupper.

Under de kommande fyra åren vill folkbiblioteket fortsätta utveckla arbetet med digital inkludering hos användare och personal. Folkbiblioteket vill skapa ett lokalt Makerspace, en plats där användarna kan inspireras till att skapa och samarbeta genom olika nya digitala hjälpmedel såsom 3D skrivare, robotar och VR-glasögon. Detta för att lyfta digitalt skapande och göra teknik tillgängligt för fler.

Det digitala biblioteket, tillgängligt på webbplatsen v8biblioteken.se, ska vara en resurs i arbetet med att göra bibliotekstjänster tillgängliga för alla.

I samarbete med V8-biblioteken utvärderar biblioteken i Lycksele kommun tillgängligheten på webben och vidtar eventuella åtgärder som krävs för förbättring, exempelvis att hemsidan blir mer lättnavigerad och lyfta fram information på andra språk. Biblioteken i Lycksele kommer också särskilt att marknadsföra de digitala tjänster vi redan erbjuder.

Prioriteringar under kommande period:

- folkbiblioteket ska bidra till att öka den digitala kompetensen hos invånare i Lycksele kommun.
- vi ser över hela biblioteksrummet på folkbiblioteket, inklusive folkbibliotekets digitala närvaro, och implementerar digitala lösningar som kan utveckla folkbibliotekets uppdrag mot användarna.
- arbeta med att öka personalens digitala kompetens och självförtroende.
- folkbiblioteket utvecklar ett Makerspace för att stimulera fantasi och lärande samt inspirera till digitalt skapande och samarbete.

Biblioteksrummet – Naturligt från grunden

Mål: Biblioteksrummet ska i utformning, arrangemang och bestånd vara tillgängligt och välkommande för alla.

På folkbiblioteket kommer de prioriterade områdena ovan att innebära förändringar i biblioteksrummet. I begreppet biblioteksrummet inkluderar vi förutom det fysiska rummet även digitala rum (till exempel bibliotekswebben), programverksamhet, arrangemang och mediebestånd.

Val av interiör och utformning kommer att väljas med utgångspunkt i att Lycksele är en del av Sápmi och i kommunens platsvarumärke – ”Naturligt från grunden”.

Folkbiblioteket arbetar för att synliggöra och stärka de i bibliotekslagen prioriterade grupperna och även att lyfta andra grupper som ofta osynliggörs, till exempel hbtq-personer. Även studenters studiemiljö prioriteras.

Gymnasiebiblioteket planerar för att skapa enskilda studieplatser i ett tyst rum, som komplement till befintliga studieplatser i biblioteksrummet som lämpar sig mer för grupparbeten.

Arrangemang

Arrangemang, utställningar, föreläsningar och övrig programverksamhet som erbjuds på folkbiblioteket ska spegla ett brett samhällsspektrum.

Folkbiblioteket fokuserar särskilt på arrangemang för, med och om de prioriterade målgrupperna. Folkbiblioteket strävar även efter att komplettera kommunens kulturella utbud så att andra grupper än de som vanligtvis representeras på dessa hittar någonting hos oss, exempelvis arrangemang med hbtq-anknytning. Dessa arrangemang ska ha tydligt folkbildande innehåll. Folkbiblioteket lyfter litteraturen som konstform och arbetar läsfrämjande genom att utföra arrangemang med litterär anknytning för alla åldrar. Detta kan till exempel innebära bokcirklar, författarbesök och liknande.

Folkbiblioteket anpassar sina arrangemang så att de är tillgängliga för alla besökare. Biblioteket erbjuder arrangemang med innehåll som belyser och informerar om olika funktionsnedsättningar, samt arrangemang som är av särskilt intresse för personer med funktionsnedsättning.

Folkbiblioteket håller i arrangemang med lokal anknytning som ett sätt att lyfta fram de lokala kulturaktörerna.

Mediehantering och bestånd

Ett av bibliotekens främsta uppdrag är att förmedla litteratur och medier i olika format, till alla åldersgrupper. Enligt bibliotekslagen ska medierna präglas av allsidighet och kvalitet, och att de prioriterade grupperna ska ha tillgång till för dem passande litteratur.

Personalen på biblioteken i Lycksele köper in och ser till att det finns ett mediebestånd som passar olika åldrar, språkgrupper och läsförmågor samt gör det tillgängligt för användarna. Förutom kontinuerliga inköp, är samverkan en viktig del av att kunna tillhandahålla ett väsentligt bestånd. Samarbetet med V8-biblioteken är ett sådant. En arbetsgrupp inom V8 är skapad för att utarbeta en ny gemensam strategi när det gäller medieförsörjning inom samarbetet. Tillgången till medier säkras också genom digital tillgång, fjärrlån eller depositioner från specialbibliotek och nationella bibliotekssamarbeten, exempelvis MTM (Myndigheten för tillgängliga medier) och Internationella Biblioteket.

I och med att biblioteksrummet genomgår förändringar kommer folkbiblioteket ha ett behov av att se över mediehanteringen och det befintliga beståndet. För att göra arbetet med detta tydligare kommer folkbiblioteket under perioden arbeta fram en lokal mediestrategi. Där ska det framgå processer och metoder för hantering av befintligt bestånd och inköp, samt hur mediebeståndet och medieanslaget speglar de prioriterade grupperna. Användarperspektivet tillvaratas genom hanteringen av inköpsförslag.

Folkbiblioteket vill tillsammans med V8-biblioteken kontinuerligt utvärdera behovet av e-medier och digitala resurser och utifrån det anpassa utbudet. Vid behov kommer folkbibliotekets medieanslag omfördelas mellan e-medier och övriga medier.

Gymnasiebiblioteket har ett samarbete med modersmåls lärare vid inköp av media på de språk som skolan erbjuder modersmålsundervisning i. Målgruppen har en varierande förmåga att läsa sitt modersmål. Det pågår även ett arbete med att utöka bokbeståndet på andra språk än skolspråken.

Tillgänglighet

Folkbiblioteket har ett uppdrag att verka för likvärdighet och att biblioteket är tillgängligt för alla. Biblioteksplanen genomsyras av tillgänglighetsperspektivet. Utöver detta vill folkbiblioteket lyfta biblioteksbusen och eRUM som verktyg för att öka den inkluderande verksamheten.

Verksamheten ska vara anpassad på ett sådant sätt att den är tillgänglig och välkomnande för de prioriterade målgrupperna. Under perioden vill folkbiblioteket förbättra tillgänglighet med fokus på framkomlighet, tydlighet, relevanta hjälpmedel och digitala lösningar.

Biblioteksbusen når ut med bibliotekstjänster till hela kommunen. Folkbiblioteket vill undersöka om och i vilken utsträckning "Boken kommer" ska göras till en permanent verksamhet. Detta för att även nå personer inom tätorten Lycksele som av olika anledningar har svårt att ta sig till biblioteket.

eRUM arbetar för att minska det digitala utanförskapet i kommunen, genom att tillgängliggöra digitala samhällstjänster och bibliotekets egna digitala tjänster.

Prioriteringar under kommande period:

- att i biblioteksrummet särskilt synliggöra och välkomna de i bibliotekslagen prioriterade grupperna och även lyfta andra grupper som ofta osynliggörs, till exempel hbtq-personer. Även studenters studiemiljö prioriteras.
- folkbiblioteket ska ha minst ett arrangemang för varje prioriterad målgrupp per år.
- folkbiblioteket inför en mediestrategi och fokuserar på gallring för att göra plats i biblioteksrummet
- utveckla Biblioteksbusverksamheten

Uppföljning och utvärdering

Under de kommande fyra åren ska biblioteksverksamheten i Lycksele kommun fokusera på:

- biblioteksverksamhet för, om och med de nationella minoriteterna och urfolket samerna

- barnkonventionen/Barn och unga
- digitalisering
- biblioteksrummet

Utifrån dessa fokusområden har fyra mål formulerats:

Mål: Det ska vara tydligt i bibliotekets verksamhet att Lycksele är en del av Sápmi.

Mål: Biblioteken i Lycksele har ett arbete som genomsyras av barnkonventionen - barn och ungas åsikter ska höras och tas tillvara.

Mål: Folkbiblioteket ska vara aktiv i omställningen till ett alltmer digitalt samhälle och möta de digitala informations- och kunskapsbehov som uppstår hos användarna.

Mål: Biblioteksrummet ska i utformning, arrangemang och bestånd vara tillgängligt och välkomnande för alla.

Dessa mål följs upp årligen i samband med arbetet med verksamhetsplanen. Uppföljning görs även mot de kommunala övergripande verksamhetsmålen och utvalda nyckeltal från Kungliga Bibliotekets *Nyckeltal 2.0*.

Nyckeltal

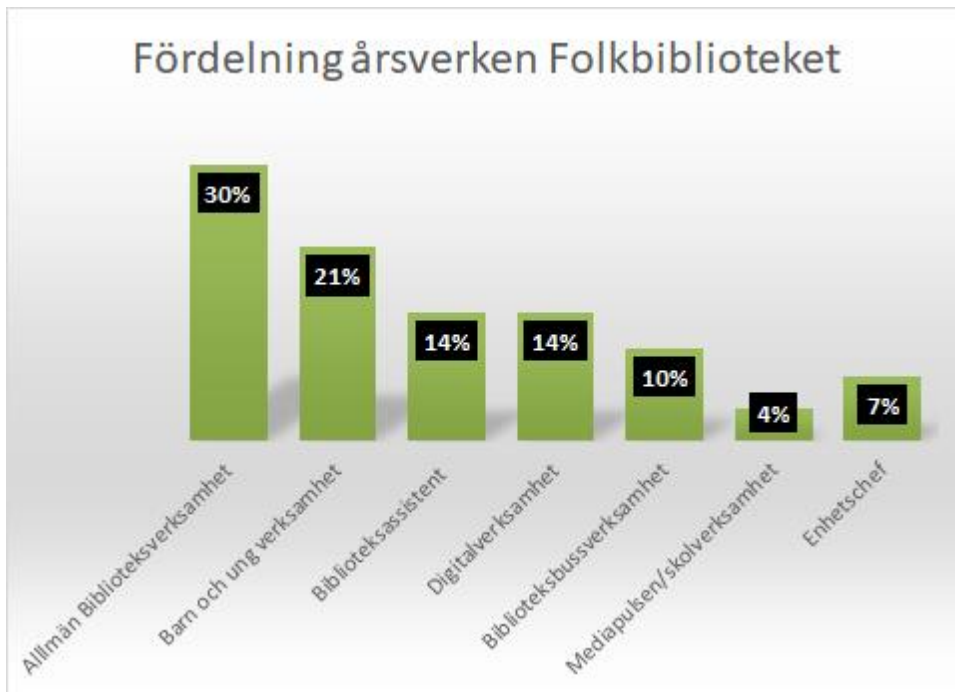
Avsnittet anger vilka indikatorer och nyckeltal som ska följas upp under perioden 2021–2024 för Lycksele kommuns biblioteksverksamhet.

Personal/ Kompetens

Folkbiblioteket har 7,2 årsverken fördelat på

2,20	Bibliotekarie
1,50	Bibliotekarietjänst mot barn och unga,
1,00	Digital handledare
1,00	Biblioteksassistent.
0,75	Bibliotekarietjänst mot bokbussen
0,25	Bibliotekarietjänst på Mediapulsen, finansierad av Grundskolan
0,50	Enhetschef

Procentuellt innebär detta en fördelning av årsverken enligt tabell.

Gymnasiebiblioteket har 1,25 årsverken fördelat på

1,00 Skolbibliotekarie
0,25 Biblioteksassistent

Högstadieliblioteket har 0,5 årsverken fördelat på

0,5 Skolbibliotekarie

Totalt inom Skolbiblioteksverksamhet 1,75 årsverken.

Biblioteksverksamheten totalt inom Lycksele kommun utgör 8,95 årsverken.

Antalet årsverken inom Biblioteksverksamheten följs upp årligen. Eventuella förändringar dokumenteras och förklaras.

Under perioden för denna biblioteksplan kommer folkbiblioteket utvärdera fördelningen av årsverken i förhållande till de fyra prioriterade målområdena för planen. För att mer fokuserat jobba mot målen, kan omfördelning av resurser ske. Fördelningen ligger sedan till grund för personalens individuella uppdragsbeskrivningar.

Övriga Nyckeltal

Utvalda nyckeltal ska följas upp årligen. De ingår redan i den statistik som biblioteken i Sverige årligen lämnar in till Kungliga biblioteket, samt i Lycksele kommuns övergripande mål. Det gör dem jämförbara och möjliga att utvärdera både mot biblioteksplan och mot verksamhetsplan. Det ska dock påpekas att biblioteken rapporterar siffrorna själva vilket kan leda till att olika tal räknas på olika sätt, något som kanske främst gäller arrangemang och

handledning. Rikssnittet dras över hela landet och inkluderar både stora och små bibliotek. Dock räknar vi på samma sätt årligen vilket gör det möjligt att jämföra våra egna siffror över olika år.

Nyckeltal	2019 (rikssnittet/värdet inom parantes)
Antal arrangemang för barn & unga	145 (84,7)
Antal årsverken riktade mot barn & unga	1 (1,13)
Bestånd barn & unga-medier	23 273 (11 798)
Utlån av barn & unga medier	39 119 (24 848)
Antal årsverken skolbibliotekspersonal per 100 elever ⁹	0,135 (0,16)
Bestånd av anpassade medier (medier för synnedsatta mm.)	3 243 (1 321,03)
Antal utlån av anpassade medier (medier för synnedsatta mm.)	1 930 (1 513,73)
Bestånd av medier på minoritetsspråk	Fysiskt: 785 (272,8) E-titlar: 730 (380,6)
Bestånd av medier på andra språk än svenska	Fysiskt: 3 950 (2 789,1) E-titlar: 1 560 (3 529,6)
Antal fysiska utlån per kommuninnevånare	6,9 (5,5)
Antal data-/internetkurser, handledning, öppen eller enskild	298 (13,45)
Datakurser per 1000 innevånare	24,34 (1,42)
Kostnad för kompetensutbildning	39 491 (15 470)
Besök ¹⁰	88 500 (56 913,4)

- Nyckeltal från Kommunens övergripande mål

Nyckeltalen nedan är tal som kommer att utvärderas efter ett verksamhetsår har gått och analys har gjorts:

- Antal arrangemang/aktiviteter för de prioriterade målgrupperna
- Antal årsverken riktade mot de prioriterade målen
- Utbildningar kopplade mot de prioriterade målen

Prioriteringar under kommande period:

- Undersöka och förändra arbetsprocesser för att uppnå de prioriterade målen
- Kompetensutbildning inom de uppsatta fokusområdena

Lycksele kommuns biblioteksplan 2021-2024 har tagits fram av anställda på Lycksele folkbibliotek under hösten 2020 i samråd med skolbibliotekarier från Tannbergsskolan samt Finnbacksskolan. Under arbetet har arbetsgruppen utfört en gedigen omvärldsbevakning och sett över verksamheten för att hitta utvecklingsområden och kunna sätta uppnåbara samt givande mål för perioden.